

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора Пангелової Н.Є. на дисертаційну роботу Сухомлинова Рудольфа Олеговича за темою «Організаційно-методичні засади оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах дитячих футбольних клубів», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Актуальність теми. У законі України «Про дошкільну освіту» серед пріоритетних завдань розвитку дошкільної ланки освіти визначено збереження та зміцнення здоров'я дитини.

Разом з тим, дані досліджень свідчать про те, що сьогодні переважна кількість дітей має одне або кілька хронічних захворювань, лише п'ята частина малюків народжується цілком здоровими, у кожній третій дитині фіксуються відхилення у фізичному або психічному розвитку.

Відомо, що фізичне здоров'я є підґрунтям формування здорової особистості. Існує тісний взаємозв'язок і взаємозалежність між соматичним, психічним, інтелектуальним, духовним, соціальним компонентами здоров'я дитини. Тому цілком закономірним є те, що у більшості державних нормативних документах наголошується на необхідності зміцнення фізичного і психічного здоров'я дітей і молоді.

Однак, зараз яскраво проявляється протиріччя між декларативними заявами про необхідність удосконалення системи дошкільного фізичного виховання і практичною діяльністю у цій сфері.

Традиційні підходи до фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку часто не відповідають сучасним вимогам і потребують заміни на такі, які б ефективніше сприяли вирішенню завдань зміцнення здоров'я, підвищення рівня фізичної підготовленості, своєчасного психофізичного розвитку дитини.

Необхідність модернізації системи дошкільного фізичного виховання обумовлена також інтенсифікацією сучасного життя, впровадженням нових освітніх технологій, що зумовило постійне збільшення обсягу і темпу навчального навантаження у процесі систематичного дошкільного навчання. Крім того, спостерігається надмірне захоплення дітей різноманітними гаджетами, комп'ютерними іграми у той час, коли вони знаходяться поза межами дошкільної установи. Таким чином, спостерігається загрозна тенденція збільшення статичного компонента у руховому режимі дитини, що вкрай негативно відбивається на її фізичному стані.

У той же час, відомо, що реалізація біологічної потреби в русі головною умовою подальшого своєчасного психофізичного й соціального розвитку дитини. Тому провідні вчені головним чинником зміцнення і збереження здоров'я дитини вважають систематичну рухову активність, яка формується у процесі фізичного виховання.

Пошуку засобів підвищення ефективності фізичного виховання в умовах закладів дошкільної освіти присвячено багато робіт. У теперішній час спостерігається тенденція збільшення кількості різноманітних дитячих фізкультурно-рекреаційних клубних об'єднань, зокрема дитячих футбольних клубів, які наразі користуються великою популярністю серед населення. Однак, заняття з дошкільним контингентом у цих клубах, як правило, проводяться за зразком навчально-тренувальних занять в умовах дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Водночас, не дивлячись на важливість зазначеної проблеми, досліджень, які стосуються організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності старших дошкільнят в умовах дитячих футбольних клубів виразно бракує.

У світлі викладеного, тема дисертаційної роботи Сухомлинова Рудольфа Олеговича є актуальною і своєчасною.

Зв'язок з науковими планами, темами. Дослідження виконано відповідно до теми 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх,

фітнесу та рекреації» Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту на 2011–2015 роки (номер державної реєстрації 0111U001735) та теми 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» Плану НДР НУФВСУ на 2016–2020 рр. (номер державної реєстрації 0116U001630). Роль автора (як співвиконавця теми) полягала в обґрунтуванні підходів до удосконалення організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах дитячих футбольних клубів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Результати експериментальних досліджень носять об'єктивний характер за кількістю досліджуваних дітей (72 хлопчика 5-6-річного віку), залучених до анкетування батьків (60 осіб) та 11-ти експертів (педагогічні працівники закладів дошкільної освіти, спортивно-розважальних та оздоровчих центрів), а також – адекватністю застосованих методів меті і завданням дисертаційної роботи.

Для вирішення завдань науково-дослідної роботи було використано **комплекс методів:** теоретичний аналіз літературних джерел і документальних матеріалів здійснювався з метою визначення особливостей рухового режиму дітей дошкільного віку, обґрунтування інноваційних підходів до організації оздоровчо-рекреаційних занять з дітьми, оцінки можливості та доцільності використання елементів спортивних ігор у оздоровчо-рекреаційних програмах для даного контингенту, характеристики клубних об'єднань для дітей, їх сутності, функцій та специфіки.

Оцінка фізичного розвитку дитини проводилась шляхом співставлення антропометричних (довжина, маса тіла, окружність грудної клітки) і фізіометричних (спірометрія, пульсометрія, динамометрія) показників з віковими та регіональними стандартами за класичною методикою. Окрім цього, залежно від завдання використовували загальноприйняті для оцінки

фізичного розвитку індекси, які характеризують роботу серцево-судинної, дихальної систем. Оцінка морфофункціонального стану дітей старшого дошкільного віку здійснювалася за методикою Н. Польки, С. Гозак (2013), яка включала оцінку показників фізичного і біологічного розвитку, оцінку стану зорового аналізатора (оцінка бінокулярного зору, оцінка гостроти зору за результатами тесту «Чорна рука»), оцінку функціонального стану постави (оцінка постави у сагітальній площині за показником плечового індексу, оцінка постави у фронтальній площині за показником індексу вертикального викривлення хребта – проводилася медичним працівником дитячого футбольного клубу), оцінку стану склепіння стопи (оцінка склепіння правої та лівої стоп за показником індексу Фрідланда), оцінку функціонального стану м'язової системи (оцінка статичної витривалості м'язів спини, оцінка гнучкості), оцінку координації рухів (проба «Дерево», проба «Мотузочка», оцінка розвитку дрібної моторики за тестом Н. І. Озерецького). Визначався індекс інтегральної оцінки морфофункціонального стану дітей старшого дошкільного віку. Діагностика емоційного стану проводилася за методикою М. Люшера (кольоровий тест).

Оцінка стану здоров'я дітей 5–6 років проводилася за даними викопіювання результатів медичних профілактичних оглядів з медичних карт.

Для оцінки рівня рухової активності дошкільників застосовувалася крокометрія. Також до дослідження було залучено батьків, які оцінювали рухову активність дітей за допомогою анкети «Рівень рухової активності вашої дитини».

Метод педагогічного спостереження проводився за організацією процесу занять на базі дитячих футбольних клубів з метою виявлення основних аспектів, які впливають на залучення дітей дошкільного віку до оздоровчо-рекреаційних занять та покращення організації роботи на базі клубних об'єднань. Констатувальний педагогічний експеримент проводився з метою отримання первинної інформації про показники фізичного стану дітей

старшого дошкільного віку. Перетворювальний експеримент був спрямований на оцінку ефективності запропонованих підходів до вдосконалення організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів. Тривалість перетворювального педагогічного експерименту склала 10 місяців.

При виконанні дисертаційного дослідження були використані статистичні методи аналізу за допомогою програми STATISTICA 8.0. Побудова рисунків і таблиць, оформлення роботи виконувались за допомогою програм Microsoft®Word 2010 та Microsoft®Excel 2010.

Мета дослідження – визначити підходи до вдосконалення організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів для підвищення безпечності та ефективності занять з дітьми дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Провести аналіз сучасної спеціальної науково-методичної літератури та провідного світового досвіду щодо організації оздоровчо-рекреаційної діяльності з елементами спортивних ігор дітей дошкільного віку в умовах дитячих спортивно-оздоровчих клубів.

2. Визначити показники фізичного стану дітей дошкільного віку, чинники вибору спортивно-оздоровчого закладу для дітей старшого дошкільного віку.

3. Обґрунтувати і розробити модель організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей старшого дошкільного віку в умовах дитячого футбольного клубу.

4. Визначити технологічні та методичні умови реалізації розробленої моделі організаційно-методичного забезпечення дитячого футбольного клубу та визначити її ефективність.

Наукова новизна результатів досліджень полягає в таких положеннях:

– уперше теоретично обґрунтовано структуру та зміст моделі організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності

дитячих футбольних клубів, що включає організаційний, діагностичний, програмно-методичний та контрольний блоки та опрацьовано технологічні та методичні умови її реалізації для підвищення безпечності та ефективності занять з дітьми дошкільного віку;

– уперше обґрунтовано цілісний підхід до програмно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності, який включає підвищення кваліфікації дитячих тренерів з впровадження анімаційних технологій, рівня поінформованості батьків з питань здоров'язбереження дітей старшого дошкільного віку, залучення дітей 5–6 років до анімаційної програми з елементами футболу;

– при розробці моделі організаційно-методичного забезпечення виявлено значущі чинники вибору спортивно-оздоровчого закладу для дітей старшого дошкільного віку, які включають оцінку якості, безпеки, комфортності умов, сприятливої для розвитку дитини атмосфери, покращення організації рекреаційно-оздоровчої діяльності спортивно-розважальних центрів, організації співпраці закладу та сім'ї в напрямі підвищення рівня залучення дітей до рухової активності;

– доповнено наукові розробки щодо використання програм спортивної анімації з контингентом дітей дошкільного віку в умовах дитячих футбольних клубів;

– дістали подальшого розвитку дані щодо особливостей показників фізичного розвитку, функціонального стану, фізичної підготовленості та психоемоційної сфери, рухової активності, захворюваності дітей старшого дошкільного віку;

– уточнено і конкретизовано змістовні характеристики форм педагогічного контролю дітей дошкільного віку в умовах клубних форм організації оздоровчо-рекреаційних занять з елементами футболу;

– отримали подальший розвиток положення про організацію оздоровчо-рекреаційної рухової активності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять;

– доповнено теоретичні відомості про стан нормативного і програмно-методичного забезпечення діяльності дитячих футбольних клубів.

Практична значущість дослідження полягає в оптимізації та підвищенні ефективності та безпечності оздоровчо-рекреаційних занять з елементами футболу для дітей дошкільного віку, в можливості використання теоретичних, практичних доробок у практиці діяльності дитячих футбольних клубів та у розробці практичних рекомендацій для фахівців сфери фітнесу та рекреації. Розроблено та експериментально апробовано програму оздоровчо-рекреаційних занять з використанням елементів футболу «Football Stars» для дітей дошкільного віку. Результати досліджень використані під час планування та організації рекреаційної діяльності в оздоровчо-розважальних центрах, дитячих футбольних клубах. Сформульовані у дисертації висновки і пропозиції стали основою для впровадження навчально-методичних матеріалів у навчальні дисципліни «Спортивна анімація», «Інноваційні технології у фізичній рекреації», «Рекреація у фізичній культурі різних груп населення» Національного університету фізичного виховання і спорту України, Класичного приватного університету, Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича, що підтверджено відповідними актами впровадження.

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 13 наукових працях, з яких 7 статей представлено у фахових виданнях України (4 з них включено до міжнародної наукометричної бази), 1 стаття у фаховому зарубіжному виданні (Польща), яке включено до міжнародної наукометричної бази. За матеріалами дослідження також опубліковано 5 праць апробаційного характеру.

Особистий внесок здобувача. У спільних публікаціях здобувачеві належать пріоритети в організації досліджень, аналізі, обговоренні фактичного матеріалу, інтерпретації отриманих результатів і їх теоретичному узагальненні. Внесок співавторів визначається участю у формуванні напрямів досліджень, в організації досліджень окремих наукових напрямів,

допомогою в обробці матеріалів.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел (215 найменування), додатків та викладена на 224 сторінках. Робота містить 42 таблиці, 13 рисунків.

Автореферат відповідає змісту дисертації і відображає основні положення роботи.

У *вступі* обґрунтовано актуальність обраної теми, вказано на зв'язок роботи з науковими планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, зазначено особистий внесок здобувача в опублікованих у співавторстві наукових працях; подано дані про кількість публікацій автора за темою дисертації.

У *першому розділі* **«Організація оздоровчо-рекреаційної рухової активності з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку в умовах клубних занять»** на основі аналізу даних науково-методичної літератури з проблеми дослідження визначені особливості рухового режиму дітей дошкільного віку; розкриті інноваційні підходи щодо організації оздоровчо-рекреаційних занять з дітьми дошкільного віку; представлені результати наукових досліджень і передового педагогічного досвіду щодо використання елементів спортивних ігор в оздоровчо-рекреаційних програмах для дітей дошкільного віку; надана характеристика сутності, функцій та специфіки діяльності клубних об'єднань для дітей.

Теоретичний аналіз фахової вітчизняної та зарубіжної літератури дозволив автору стверджувати про недостатній рівень залучення дітей старшого дошкільного віку до регулярних занять руховою активністю. Доведено, що основною причиною малоефективної організації процесу фізичного виховання дітей в умовах закладів дошкільної освіти є обмеженість матеріально-технічної бази, неефективне методичне забезпечення оздоровчої діяльності. Зазначене обумовлює необхідність

пошуку шляхів організації подібної діяльності на базі клубних об'єднань, зокрема дитячих футбольних клубів, які наразі користуються високою популярністю серед населення. Проте рекреаційний ефект не завжди може бути досягнуто через відсутність науково обґрунтованих, розроблених та апробованих програм проведення занять для дітей дошкільного віку. Проблемним також вбачається відсутність належного контролю за показниками фізичного стану дошкільнят у процесі занять та інших елементів організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів, що обумовлює актуальність досліджень у цьому напрямі.

Обсяг першого розділу становить 32 сторінки, що складає 14,4% від загального обсягу дисертаційної роботи. Результати теоретичного дослідження представлені у 4 публікаціях автора.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** представлено опис методів, які використовувалися під час проведення дослідження відповідно до його мети, завдань, об'єкту, предмету. Наведено також опис етапів організації та проведення дослідження.

Для вирішення поставлених у роботі завдань використовувалися такі методи: теоретичний аналіз, синтез, порівняння та систематизація наукових джерел; і нормативних документів; антропометрія; фізіологічні методи; педагогічні методи (спостереження, експерименти, тестування); соціологічні методи (анкетування, метод експертної оцінки); методи психодіагностики (тест Люшера); методи математичної статистики.

У дослідженні брали участь хлопчики 5-6-го років життя (72 особи), які відвідували дитячі футбольні клуби м. Києва.

Відповідно до поставлених завдань дисертаційна робота виконувалася протягом 2015-2020 рр.

Метою першого етапу (жовтень 2015 р. – жовтень 2016 р.) була систематизація дослідження з проблеми удосконалення організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих

футбольних клубів; визначення мети, завдань, об'єкта, предмета, методів та програми дослідження. На цьому етапі був проведений аналіз літературних джерел з проблеми дослідження, усього було проаналізовано понад 200 джерел спеціальної науково-методичної літератури, а також посилань на Інтернет-джерела.

Другий етап (листопад 2016 р. – грудень 2017 р.) включав організацію і проведення педагогічного експерименту, метою якого було одержання нових теоретичних та експериментальних даних про особливості організації оздоровчо-рекреаційних занять з контингентом дітей старшого дошкільного віку в умовах дитячого футбольного клубу з метою підвищення рівня їх безпеки та ефективності. Проведені: педагогічні дослідження з оцінки показників фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціонального стану, рухової активності хлопчиків старшого дошкільного віку, які займаються футболом на базі дитячих футбольних клубів; анкетування батьків з оцінки ефективності організації оздоровчої діяльності на базі дитячих футбольних клубів; експертну оцінку з метою визначення доцільності удосконалення системи організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів. Здійснено математичну обробку даних отриманих результатів дослідження, а також їх інтерпретацію. До соціологічних досліджень були залучені батьки (всього 60 осіб), чії діти відвідують подібні заняття на базі футбольних клубів м. Києва, а також 11 експертів.

Третій етап (січень 2018 р. – травень 2019 р.) включав розробку авторської програми оздоровчо-рекреаційних занять, а також – її впровадження в практичну діяльність дитячого футбольного клубу. Була визначена її ефективність за показниками фізичного стану дітей старшого дошкільного віку.

На четвертому етапі (червень 2019 р. – жовтень 2020 р.) автором здійснено обробку отриманих матеріалів, їх аналіз та інтерпретацію через призму досліджень інших науковців; сформульовано основні висновки й

рекомендації; структурно і стилістично оформлено текст дисертації. Була здійснена підготовка дисертаційного дослідження до апробації та офіційного захисту.

У *третьому розділі* **«Аналіз показників фізичного стану дітей старшого дошкільного віку»** представлені дані констатувального експерименту.

За показниками фізичного розвитку 59,7 % хлопчиків 5–6 років, які займаються в дитячих футбольних клубах, відповідають середньостатистичним даним, що подані у спеціальній літературі. Встановлено, що значна частка (40,3 %) досліджуваних дітей старшого дошкільного віку має дисгармонійний фізичний розвиток. Середні показники ЖЄЛ у досліджуваних дітей 5–6-річного віку відповідають середньому рівню і становлять 890–1090 мл відповідно. Показники ЧСС спокою незначно вище встановлених норм. Показники проб із затримкою дихання у досліджуваних дітей відстають від середньостатистичних показників для цього віку. Третина дошкільнят мають порушення склепіння стопи. Отримані автором дані дозволили зробити висновки про середній рівень фізичної роботоздатності у хлопчиків 5 років ($8,1 \pm 2,8$ бала), а у дітей 6-річного віку ($10,4 \pm 3,4$ бала) рівень фізичної роботоздатності відповідав низькому рівню.

Автор зазначає, що спостерігається відставання за показниками фізичної підготовленості означеного контингенту, особливо за показниками статичної витривалості м'язів спини (недостатній рівень мають 32,5 % п'ятирічних та 28,1 % шестирічних), гнучкості (недостатній рівень мають 25,0 % п'ятирічних та 28,1 % шестирічних), координаційних здібностей (недостатній рівень мають 40,0 % п'ятирічних та 40,6 % шестирічних), рівноваги (недостатній рівень мають 42,5 % п'ятирічних та 21,9 % шестирічних). Що стосується дрібної моторики, то у переважної більшості обстежених спостерігався середній рівень її розвитку. В той же час, 25,0 % п'ятирічних та 21,9 % шестирічних хлопчиків мають низький її рівень.

Автором визначено пріоритетні класи хвороб хлопчиків означеної вікової групи та загальний рівень захворюваності. У структурі захворюваності дітей старшого дошкільного віку переважали захворювання органів дихання (68,05 %), кістково-м'язової системи та сполучної тканини (9,72 %), ока та його придаткового апарату (8,30 %), шкіри та підшкірної клітковини (5,55 %), деякі інфекційні та паразитарні хвороби (4,16 %), хвороби органів травлення (2,77 %). Прослідковано зміни в рівні рухової активності за результатами крокометрії впродовж року.

Отримані дані стали підґрунтям розробки моделі організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів, а також її складової – анімаційної програми занять з елементами футболу з дітьми дошкільного віку.

Розділ викладено на 22 сторінках тексту, а результати дослідження висвітлені у двох публікаціях автора.

У четвертому розділі «Удосконалення організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів» наведено дані перетворювального педагогічного експерименту та обґрунтовано підходи до удосконалення організаційно методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дошкільнят 5-6 років в умовах дитячих футбольних клубів.

На основі анкетування батьків дітей старшого дошкільного віку, які відвідували дитячі футбольні клуби автором було виявлено значущі чинники вибору спортивно-оздоровчого закладу для дітей старшого дошкільного віку, які включають оцінку якості, безпеки, комфортності умов, організації співпраці закладу та сім'ї в напрямі підвищення рівня залучення дітей до рухової активності. З точки зору експертів встановлено, що організаційно-методичне забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять є достатньо сформованим. Але, в той же час експерти вважають, що його варто модернізувати з урахуванням сучасних здобутків науково-педагогічної спільноти.

У відповідності до отриманих результатів дослідження здобувачем здійснено теоретичне обґрунтування моделі організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів, що включає організаційний, діагностичний, програмно-методичний та контрольний блоки, та визначено технологічні та методичні умов її реалізації. Здійснено обґрунтування цілісного підходу до програмно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності в умовах дитячих футбольних клубів.

Автор зазначає, що розроблені заходи сприяли удосконаленню організаційно-методичного забезпечення дитячого футбольного клубу. Авторська програма занять для дітей старшого дошкільного віку на базі дитячих футбольних клубів сприяла покращенню показників фізичного стану дітей, підвищенню рівня їх рухової активності, зміцненню опорно-рухового апарату, поліпшенню емоційного стану, підвищенню показників фізичної підготовленості, зниженню захворюваності.

Зазначене свідчить про ефективність запропонованої моделі та дозволяє її рекомендувати до впровадження у практичну діяльність дитячих футбольних клубів.

Розділ викладено на 54 сторінках тексту, а результати дослідження представлено у 5 публікаціях автора.

У н'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** узагальнено та систематизовано результати проведених досліджень, що дало можливість отримати дані, які підтверджують, доповнюють та є абсолютно новими з проблемами дослідження.

За результатами дослідження автором отримано три групи даних.

– підтверджено дані (Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко, 2011; В.О. Кашуба, О. М. Бондарь, 2010; Н. Є Пангелова, Т. Ю Круцевич, 2019; N. V. Moskalenko, A. V. Poliakova, T. V. Sidorchuk , 2019) щодо недостатнього рівня рухової активності дітей старшого дошкільного віку та важливості його підвищення для покращення показників фізичного та емоційного станів;

– підтверджено та розширено дані науковців (А. Альошина, І. Бичук , 2012; П. П. Чередніченко, 2016, 2018) щодо можливості та доцільності використання засобів футболу у корекції порушень опорно-рухового апарату (плоскостопості) дітей старшого дошкільного віку;

– доповнені результати досліджень (О. Л. Богініч, Ю. М. Бабачук, 2014; С. Воропай, О. Сукачов , 2014; Ю. Н. Єрмакова, 2010; О. Є. Конох, 2014) про особливості застосування засобів спортивних ігор з метою підвищення рівня залучення дітей дошкільного віку до регулярної рухової активності, покращення показників їх фізичного стану;

– уточнено і конкретизовано змістові характеристики форм педагогічного контролю дітей дошкільного віку (О. В. Давиденко, В. П. Семененко, С. В. Трачук, 2019; Н. Є Пангелова, Т. Ю Круцевич, 2019) в умовах клубних форм організації оздоровчо-рекреаційних занять з елементами футболу;

– результатами нашого дослідження доповнено висновки вчених (А. В. Віндюк, А. Г. Захаріна, Є. А. Захаріна, 2014) щодо ефективності використання програм спортивної анімації з континентом дітей дошкільного віку в умовах дитячих футбольних клубів.

До нових результатів роботи належить: теоретичне обґрунтування моделі організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів, що включає організаційний, діагностичний, програмно-методичний та контрольний блоки та опрацювання технологічних та методичних умов її реалізації для підвищення безпеки та ефективності занять з дітьми дошкільного віку; обґрунтування цілісного підходу до програмно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності в умовах дитячих футбольних клубів; виявлення значущих чинників вибору спортивно-оздоровчого закладу для дітей старшого дошкільного віку, які включають оцінку якості, безпеки, комфортності умов, організації співпраці закладу та сім'ї в напрямі підвищення рівня залучення дітей до рухової активності. Отже, проведені

дослідження дозволили обґрунтувати ряд нових наукових положень, які в цілому дозволили вирішити важливу наукову задачу, пов'язану з удосконаленням організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дитячих футбольних клубів.

Висновки дисертаційного дослідження відображають отримані й описані в роботі результати, відповідають поставленій меті й напрямам.

Список використаних літературних джерел оформлено у відповідності до встановлених вимог. Матеріали дисертаційної роботи оформлено згідно вимог до тексту наукового характеру.

Зміст дисертаційної роботи відповідає паспорту спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу Сухомлинова Р.О. вважаю за необхідне звернути увагу на окремі зауваження та дискусійні питання:

1. Назва підрозділу 1.1. «Особливості рухового режиму дітей дошкільного віку». Але його назва не у повній мірі відповідає змісту, оскільки у цьому розділі надана характеристика організаційним формам з фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти (ЗДО). На нашу думку, необхідно було подати дані щодо оптимальних кількісних значень параметрів рухової активності дітей в умовах ЗДО і поза його межами. З огляду на проблематику дослідження необхідно було з'ясування таких питань: чи наявний дефіцит рухової активності дітей в умовах ЗДО?; якщо так, то які існують підходи щодо підвищення рівня рухової активності дитини під час дозвілля, відпустки батьків та ін.? На нашу думку, це треба було б з'ясувати, тим більше, що існують дослідження у даному напрямі (дисертація А. Полякової, розробки М. Рунової та ін.).

2. На С.35 автор зазначає, що змістом ранкової гімнастики є рухливі ігри, але, згідно методики організації і проведення її змістом є: стройові вправи, різновиди основних рухів (ходьба, біг, стрибки та ін.), загально-розвивальні вправи (які можуть мати сюжетний, імітаційний характер). Крім того, у

підрозділі 1.1. не представлена така форма роботи з фізичного виховання, як фізкультурне заняття, хоча воно є основною організаційною формою.

3. Зміст підрозділу 2.1.2. «Антропометричні методи дослідження» не відповідає його назві, оскільки метод індексів, спірометрія, Філіппінський тест, тест Рейнеке, тест «Чорна рука», проби «Дерево» і «Мотузочка» не відносяться до антропометрії, а до інших груп методів. Частина цих методів можна було б об'єднати у групу «медико-біологічні методи», але знову ж таки з певною градацією – «методи антропометрії», «фізіологічні методи» та ін. Деякі методи («Мотузочка», «Дерево», тести на визначення рівня розвитку гнучкості, статичної витривалості м'язів спини) відносяться до педагогічних методів, а саме – педагогічного тестування. Крім того у розділі 2 відсутнє представлення методу крокометрії, хоча у підрозділі 3.4. авторам проводиться аналіз рухового режиму дітей 5-6 років.

4. На нашу думку, необхідно було вказати, в яких саме дитячих футбольних клубах проводилися дослідження і в яких клубах була впроваджена запропонована анімаційна програма.

5. Не зрозумілими здаються назви таблиць 3.6, 3.7, 3.8 (С. 94-95) та результати, які в них представлені. Ким і коли були визначені наступні критерії оцінки – вище середнього, середній рівень, слабкість м'язів та ін.?

6. У підрозділі 3.4. «Аналіз рухового режиму дітей 5-6 років» автор вказує, що рухову активність вимірювали за допомогою методу крокометрії та анкетування батьків. Вказано, що рухова активність дітей досліджувалася у різні дні тижня впродовж календарного року у будні у вихідні дні. Але, не вказано за допомогою яких приладів здійснювалася крокометрія, хто і як часто фіксував ці показники?

7. На С.145 (рис. 4) подана структура та зміст анімаційної програми «Football Stars», де до засобів програми автор відносить: фізичні вправи; ігри; свята; спортивні конкурси, вікторини; естафети з м'ячем. Але, свята і спортивні конкурси (вікторини) є організаційними формами реалізації цієї програми.

Однак, питання, які виникли при аналізі дисертаційної роботи не мають принципової спрямованості і не знижують позитивної оцінки наукової праці, а більш відносяться до побажань та дискусій.

Висновки про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Сухомлинова Рудольфа Олеговича за темою «Організаційно-методичні засади оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах дитячих футбольних клубів» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що має теоретичне і практичне значення для удосконалення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах дитячих футбольних клубів.

За актуальністю розкритих питань, новизною отриманих результатів дослідження і практичним значенням дисертація Сухомлинова Р.О. відповідає п.11. «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

